

पठतु संस्कृतम्

कोविदः

व्याकरणम्

समासः

सामान्य-तत्पुरुषः

प्रथमा-तत्पुरुषः

अर्ध-अधर-अपर-पूर्व-उत्तर शब्दाः

अर्धं दिनस्य - अर्धदिनम्

द्वितीया-तत्पुरुषः

अतीत-अत्यस्त-आपन्न-गत-पतित-प्राप्त-श्रित शब्दाः

ग्रामं गतः - ग्रामगतः

तृतीया-तत्पुरुषः

पूर्व-सदृश-सम-ऊनार्थ-कलह-मिश्र-श्लक्ष्ण-अवर शब्दाः

विद्यया मान्यः - विद्यामान्यः

सामान्य-तत्पुरुषः

चतुर्थी-तत्पुरुषः

तदर्थ-अर्थ-बलि-हित-सुख-रक्षित शब्दाः

देशाय हितम् - देशहितम्

पञ्चमी-तत्पुरुषः

भय-भीति-भीत-भी शब्दाः

व्याघ्रात् भयम् - व्याघ्रभयम्

षष्ठी-तत्पुरुषः

देशस्य सेवा - देशसेवा

सप्तमी-तत्पुरुषः

निपुण-पटु-समर्थ-प्रवीण-पण्डित-कुशल-शूर-धूर्त-
कितव-शौण्ड शब्दाः

शास्त्रे निपुणः - शास्त्रनिपुणः

कर्मधारय-समासः

विशेषण-पूर्वपदः

नीलं गगनम्

- नीलगगनम्

उपमान-पूर्वपदः

वज्रम् इव कठोरम्

- वज्रकठोरम्

उपमानोत्तरपदः

पुरुषः सिंहः इव

- पुरुषसिंहः

सम्भावना-पूर्वपदः

आम्रः इति वृक्षः

- आम्रवृक्षः

अवधारणा-पूर्वपदः

विद्या एव सम्पत्

- विद्यासम्पत्

मध्यम-पद-लोपी

शाकप्रियः पार्थिवः

- शाकपार्थिवः

विशेषण-पूर्वपद-कर्मधारयः

विशेषणम् + विशेष्यम्

नीलः मेघः - नीलमेघः

विग्रहवाक्यम्

नीलः मेघः
नीलः च सः मेघः च

स्त्रीलिङ्ग-विशेषणम्

उन्नता बालिका - उन्नतबालिका

महत्-शब्दः

महती सेवा - महासेवा

विशेषण-पूर्वपद-कर्मधारयः

ज्येष्ठपुत्रः

ज्येष्ठः पुत्रः

उन्नतबालिका

उन्नता बालिका

पवित्रजलम्

पवित्रं जलम्

महादेवी

महती देवी

महाकविः

महान् कविः

महाभारतम्

महत् भारतम्

उपमान-पूर्वपद-कर्मधारयः

मेघः इव श्यामः

मेघश्यामः

वज्रम् इव कठोरम्

वज्रकठोरम्

चन्द्रः इव मुखम्

चन्द्रमुखम्

पङ्कजे इव नेत्रे

पङ्कजनेत्रे

कुसुमम् इव कोमलम्

कुसुमकोमलम्

उपमानोत्तरपद-कर्मधारयः

नरः सिंहः इव

नरसिंहः

पुरुषः ऋषभः इव

पुरुषर्षभः

कपयः कुञ्जराः इव

कपिकुञ्जराः

करः किसलयः इव

करकिसलयः

चरणौ अम्बुजे इव

चरणाम्बुजे

सम्भावना-पूर्वपद-कर्मधारयः

आम्रः इति वृक्षः

आम्रवृक्षः

हिमालयः इति पर्वतः

हिमालयपर्वतः

तमिळ्नाडु इति प्रदेशः

तमिळ्नाडुप्रदेशः

रामायणम् इति काव्यम्

रामायणकाव्यम्

अयोध्या इति नगरम्

अयोध्यानगरम्

अवधारणा-पूर्वपद-कर्मधारयः

गुरुः एव देवः

सुभाषितम् एव रत्नम्

तपः एव धनम्

ज्ञानम् एव निधिः

विद्या एव धनम्

गुरुदेवः

सुभाषितरत्नम्

तपोधनम्

ज्ञाननिधिः

विद्याधनम्

मध्यम-पद-लोपी-कर्मधारयः

छायाप्रधानः तरुः

छायातरुः

धर्मचारिणी पत्नी

धर्मपत्नी

नानाविधानि रत्नानि

नानारत्नानि

शाकप्रियः पार्थिवः

शाकपार्थिवः

द्वयधिका विंशतिः

द्वाविंशतिः

कर्मधारय-समासः

विशेषण-पूर्वपदः

नीलः मेघः
नीलमेघः

उपमान-पूर्वपदः

मेघः इव श्यामः
मेघश्यामः

उपमानोत्तरपदः

नरः सिंहः इव
नरसिंहः

कर्मधारय-समासः

सम्भावना-पूर्वपदः

आम्रः इति वृक्षः
आम्रवृक्षः

अवधारणा-पूर्वपदः

गुरुः एव देवः
गुरुदेवः

मध्यम-पद-लोपी

छायाप्रधानः तरुः
छायातरुः